

El camí del miracle

Diumenge passat el polonès Karol Wojtyła, que va ser papa de Roma amb el nom de Joan Pau II, fou canonitzat després d'un procés que per la seva extrema rapidesa ha sorprès i també ha aixecat gran interès cap a una de les tasques del Vaticà que no és secreta però sí molt discreta: com fa els sants.

El procés de verificació de miracles està molt ben definit i pot tardar un temps. En el cas de Floribeth Mora, l'expedient consta de 2.709 pàgines.

Hi ha un lloc a Roma on es recullen tots els miracles, allà s'examinen, s'inspeccionen, s'investiguen i es purguen de tota set de glòria de les supersticions paganes. Aquest lloc es diu la Congregació per a les Causes dels Sants.

Aquest edifici vaticà fora de les fronteres papals és al palau Laterà, a la plaça de Giovanni Paolo II (Joan Pau II). El nom del carrer afegit recentment i cisellat sobre marbre haurà de tornar-se a fer perquè un marbrista hi afegeixi

“Sant” sobre la pedra. Aquest fet va tenir lloc el passat diumenge dia 27 d'abril, quan Karol Wojtyła, conegut com a Joan Pau II va ser canonitzat a Roma només nou anys després de la seva mort. En poques ocasions s'ha donat tanta pressa el Vaticà per acomplir una canonització. Joan Pau II va ser un papa global i ara està a punt de convertir-se en un sant del segle XXI, un sant per a tot el planeta. Ja fou beatificat, però per aconseguir el segon nivell de divinitat o santedat calia un altre miracle, un que fos examinat oficialment i no pogués explicar-se pas per les lleis de la ciència.

A l'oficina de la plaça de Giovanni Paolo II s'ha portat a terme tota la recerca necessària. Slawomir Oder, de 53 anys, és el *postulador* de la “Causa Ionannis Pauli”. Allí s'encarrega de tota la paperassa i burocràcia que comporta la canonització, com fent d'intermediari entre el cel i la terra, com una mena de punt central de recol·lecció de proves, testimonis i informacions sobre els miracles. El seu equip ha inspeccionat tot els escrits de Karol Wojtyła: des d'una obra de teatre anomenada *La tenda del joier*, un dels seus primers escrits, fins a les quasi inaudibles paraules del seu últim discurs.

Monsenyor Oder és la imatge de la nova Polònia: plurilingüe, eficient i, més recentment, esportista i amb acurada barba de mascle. Per la seva imatge, ben bé podria ser el director d'una *start-up* tecnològica. El seu despatx a la cinquena planta del palau de Laterà està clafit de papers, imatges de papes i records dels seus viatges. Una caixa de vidre vora la porta conté un barret blanc i un estoig. Monsenyor Oder respon abans que jo preguntí: “Sí, són originals”. Assenyala un reliquiari rodó que conté una peça de material amb taques grises. “Són del dia de l'intent d'assassinat”, del 13 de maig de 1981. És la peça més valuosa de tota la seva col·lecció.

L'oficina d'Oder també és responsable de la gestió de les relíquies, que es divideixen en tres classes. Les més valuoses són les parts del cos de Joan Pau II, principalment, cabells o sang. Després hi ha les “relíquies de contacte”, com roba o accessoris que llavors portà l'ara finat papa. Per últim, hi ha

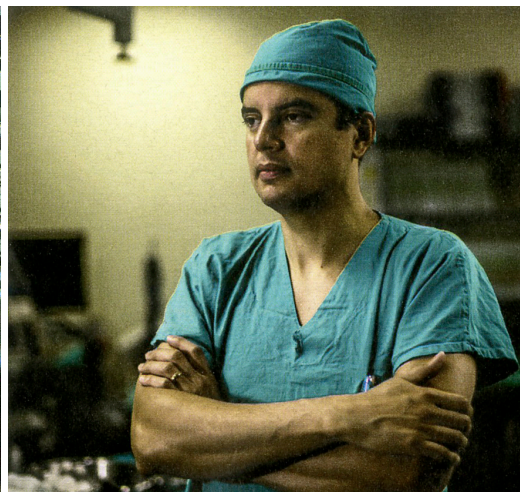
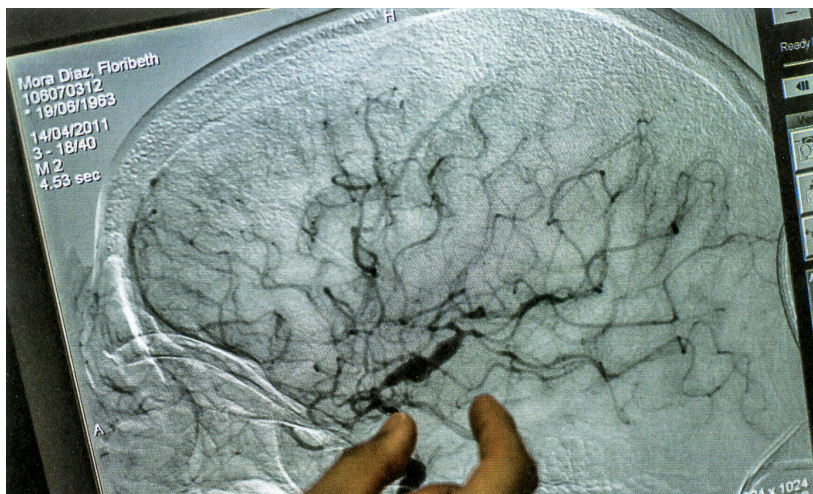
tots aquells objectes que entraren en contacte amb una relíquia de contacte.

Una història miraculosa. Actualment hi ha 400 “relíquies de primera classe” en circulació i unes 40.000 de segona classe, que són, principalment, retalls de tela de les casulles del papa. El nombre de relíquies de tercera classe és potencialment infinit, seguint el principi homeopàtic pel qual les substàncies són efectives fins en el més alt grau de dissolució. Tanmateix, tal com s'afanya a assenyalar Oder, aquestes relíquies no estan pensades per ser utilitzades com a talismans. Una relíquia no és un amulet per atraure la bona sort, sinó un objecte de meditació i una finestra oberta a la fe. “Agafi'n unes quantes”, diu monsenyor.

La “Positio”, l'informe final, es guarda amb seguretat. N'enviaren una còpia al papa Francesc i l'original es guarda fora de perill en mans de monsenyor Oder. L'expedient Karol Wojtyła pesa uns quatre quilos i consisteix en quatre volums, enquadernats en un apostòlic blanc mat, que fan un total de 2.709 pàgines. L'arxiu es diu “Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis”, o “Informe sobre la vida, les virtuts i la reputació de santedat”. Inclou, per exemple, el testimoni del Dr. Helmut Kohl (l'ex-canceller alemany), així com el del Dalai Lama i 100 contemporanis més del papa. Oder ha visitat totes aquestes persones al llarg d'aquests anys. Tots aquells que va entrevistar, si eren catòlics, havien de jurar per la seva ànima que deien la veritat.

La “Positio” conté una llarga i miraculosa història que va començar fa tres anys a 10.000 quilòmetres de Roma, o amb més exactitud, al lòbul temporal dret del cervell de Floribeth Mora Díaz.

La casa de la família Mora està situada en un carrer que fa una pujada molt rosta als afores de San José, on la capital de Costa Rica comença a confondre's amb la selva tropical. Mora, de 50 anys, porta uns vaquers rojos ajustats i ha sigut àvia nou vegades. Es va construir un acolorit altar a la veranda de la casa; un lloc sagrat relluent, guarnit amb querubins de guix, ciris del Sagrat Cor i còpies d'oracions per Joan Pau II, qui prompte serà sant Joan

A la dreta, el doctor Alejandro Vargas. L'aneurisma (a l'esquerra) estava localitzat en un regió del cervell quasi inaccessible.

Pau II. “És el meu sant”, diu Mora; no s'equivoca dient això.

El 13 d'abril de 2011, la senyora Mora estava tota convençuda que el cap li anava a explotar. No se sentia la cama dreta i vomitava contínuament. El metge li havia diagnosticat migranyes, però ella rebutjava un tal diagnòstic.

El seu marit, Edwin Arce, la va dur a urgències, a l'hospital La Católica de San José. Estava determinat que només els millors tractessin la seva dona, i La Católica era el millor hospital de tota la ciutat, encara que alguns dels pacients hi fossin ingressats amb manilles ja que hi havia una presó a tocar.

Un bon presagi. El neuròleg que va avaluar l'estat de Floribeth Mora fou Alejandro Vargas, un metge tan jove i atractiu que podria passar per actor de telenovel·la. Abans de començar una operació cranial, Vargas té per costum, dir: “Con la ayuda de Dios, vamos...”. Mora va decidir interpretar-ho com un bon presagi.

“Sentia que se m'havia inflat el cap, no gosava ni esternudar. El metge em va posar un contrast i em va examinar. Llavors em va comunicar que tenia un aneurisma”, una dilatació a la paret d'un vas sanguini. Els aneurismes no són gaire estranys entre persones de més de 50 anys que pateixen hipertensió o sobrepès.

“La pressió sanguínia era molt alta. Estava patint un aneurisma fusiforme”, escriuria més tard Vargas al seu informe. “Es podria haver clampat, però no teníem la tecnologia adient per a una

intervenció com aquella. Una operació era massa arriscada”.

L'aneurisma de Mora sembla que tenia lloc en una regió del cervell inaccessible per als cirurgians. “El senyor Vargas em va dir que no podien obstruir-me el vas sanguini”, explica Mora. “Deia que si m'operaven podia quedar en coma o bé paralizada de manera permanent. Em va dir que no hi havia res que pogués fer per mi”.

Mora recorda com un sacerdot va acudir a donar-li l'extremunció. Vargas recorda que només digué que no es podia fer res per ella al seu hospital. “Aquesta mena de casos s'han d'operar a Mèxic o als Estats Units. Li vaig prescriure medicació per a la hipertensió i sedants. Al cap i a la fi, l'aneurisma no havia rebotat. Encara hi havia esperança”.

Però Mora no pensava el mateix. La dona tenia al cervell un problema que ni el millor metge de tota Costa Rica podia solucionar. Les llàgrimes li corrien fil a fil mentre el marit la duia de nou a Tres Ríos. “Vaig trucar als meus germans perquè poguessin reunir tota la família. Els volia dir que havien de romandre tots junts, encara que jo no hi estigués, els vaig dir que a la seva germana només li quedava un mes de vida”. Mora va estar plorant durant tres dies i va prendre les pastilles que li havia ordenat Vargas. Entre plor i plor, només feia que resar.

De tant en tant, un dels fills entrava a la cambra on dormia i li feia copets amb la mà per veure si encara era viva. L'havien enviat a casa a morir. Això és el que va dir a tots els sacerdots que

més tard es van entrevistar amb ella, a l'arquebisbe i a tots els que volgueren escoltar-la.

L'únic miracle de veritat. Des d'un punt de vista purament dogmàtic, els miracles són una font d'incomoditat per a l'Església. Déu no necessita provar la seva omnipotència fent reaparèixer l'extremitat d'un malalt. L'únic miracle de veritat és la resurrecció de Jesús.

El papa Benet XVI considerava que les declaracions dels grangers que es passejaven pel llac del seu poble eren tan dubtoses com el culte al Padre Pío, o les aparicions de la verge a Medjugorje a Bòsnia i Hercegovina, on esguerrats i malalts van a buscar la salvació. La veneració dels sants no substitueix pas l'assegurança mèdica.

La gent vol miracles, però. Un món sense la possibilitat d'allò impossible seria com una loteria sense un gran premi; un món buit, un món sense Déu. Aquesta és la raó per la qual la gent vol sants. Per als creients, els sants són com una versió més propera i material de Déu.

Aquest sentiment explica per què els catòlics devots començaren a cantar “Santo subito!”, en italià “Sant ja mateix!” poc després que morís Karol Wojtyła. El dia que va morir “vam sentir la fragància de la seva santedat i la gent de Déu mostrà de moltes maneres la veneració que tenien per Joan Pau II”, deia Benet XVI quan va beatificar el seu predecessor en temps rècord, després de només sis anys de recerca i anàlisi de la seva obra.

L'1 de maig de 2011, el dia que Joan Pau II fou beatificat, un milió i mig de pelegrins acudiren a Roma. Les edicions dels diaris de tot el món publicaren especials per commemorar l'esdeveniment, incloent-hi el diari *La Nación* a San José (Costa Rica).

Hi ha, però, una diferència entre beatificació i canonització. Només els sants tenen una festivitat pròpia i només les seves relíquies poden ser adorades arreu del món, a despit dels documents que puguin aparèixer en el futur. Només un sant és sant fins al dia del judici final i més enllà.

Tanmateix, una "fragància", per molt forta que sigui, no és suficient per ésser canonitzat. Les normes que regulen la santificació poden llegir-se en una butlla papal anomenada "Divinus perfectiones Magister". Allí s'especifica que no és suficient haver tingut una vida immaculada i virtuosa, o fins i tot haver lluitat contra el comunisme. La canonització exigeix un miracle confirmat.

La idea que Joan Pau II era capaç de realitzar miracles ja li va ser atribuïda amb motiu de la seva beatificació. El 2005, Marie Simon-Pierre, una monja de Puyricard, de la regió francesa de la Provença, declarà que s'havia curat de Parkinson només invocant el difunt papa.

Segons les normes, amb el martiri, o la mort per assassinat ja hi hauria prou motius per a la beatificació. Però per a la canonització cal un miracle, sempre que el papa faci complir la regla. A més a més, el miracle cal que hagi tingut lloc després de la beatificació. En el cas de Joan Pau II, en qualsevol moment després del 2 de maig de 2011.

Part 2: La mà salvadora de Joan Pau II. Floribeth Mora no va aconseguir adormir-se aquella nit, enlloc, la va passar en vetlla veient la televisió. L'especial del diari *La Nación*, amb la foto en blanc i negre del papa donant la seva benedicció, era damunt el televisor de Mora.

"Al matí vaig mirar la foto del diari. Vaig sentir una veu. Sí, una veu masculina i sí, en espanyol. Em va dir: 'Lleva't i no tinguis por'. Les seves dues mans van emergir de la foto". Mora ha relatat aquesta història in comptables vegades i plora cada vegada que l'explica.

La canonització de Joan Pau II haurà tingut lloc en un temps rècord. El miracle decisiu ha estat verificat pel Vaticà. Floribeth Mora diu que el seu aneurisma va desaparèixer després de resar al papa

És una dona atractiva i seriosa, però li falta aquella resplendor penetrant que tenen els qui han estat en contacte amb la mort. El seu marit, Edwin, que abans venia peces de cotxe, dirigeix actualment una empresa de seguretat amb els seus fills. El més jove, que pareix un *punk*, ens serveix tamales.

"Vaig quedar-me plantada i vaig contestar: 'Sí, senyor'. Vaig poder anar a la cuina. Em vaig sentir una mica millor. Vaig sentir una calor dins de mi. Estava convençuda que estava sana, encara que el meu cos digués el contrari. El meu Joan Pau", diu Mora.

Els mals de cap van disminuir fins a desaparèixer completament. Pel juliol, Vargas va quedar esbalaït en veure-la tornar a la seva consulta sense el més mínim símptoma. El metge diu: "Quan vaig veure els resultats de l'escàner

vaig creure, en un principi, que m'havia equivocat de disc. No hi havia cap senyal d'aneurisma. Semblava una artèria completament normal, fins i tot després de l'examen amb catèter. Feia l'efecte que alguna cosa havia passat allà. No vaig trobar cap cas com aquest en la bibliografia de consulta".

Joan Pau hi havia ajudat.

Per a Mora, era inútil continuar discutint sobre el miracle i el món no hauria conegut la notícia si el pare Dariusz Ra hagués portat algunes salsitxes poloneses de Cracòvia, o potser un poc de vodka. Però el rector sentia que hi faltava una cosa molt important.

A Roma, Ra havia fet amistat amb un altre rector, Donald; llavors ambdós eren estudiants de la Universitat Pontifícia Gregoriana. El pare Dariusz era de Silèsia i el pare Ronald de Costa

Rica. “Dario volia visitar-me, passar uns dies a la platja, visitar els volcans. Em va preguntar si volia que em portés alguna cosa. No tenia ni idea”, diu Donald. En qualsevol cas, s’esperava que portés salsitxes poloneses en comptes de sang, sang papal. Encara que només era una gota de sang, era sang del papa Joan Pau II amb un certificat que deia “Ex Sanguine Beati Ioannis Pauli Papae”.

El camí del miracle. “Aquella va ser la primera peculiaritat”, diu Donald Solana, el rector de l’església de Nuestra Señora de Ujarrás a Paraíso, una ciutat de la província de Cartago. Va en mànega curta i llueix un somriure ampli i sincer. “La sang d’un papa, ací a Costa Rica. El nostre Senyor no deixa mai de fascinar-me”.

Allò només va ser el començament. Sense aquella gota de sang a l’equipatge del pare Dariusz no hi hauria hagut canonització el 27 d’abril de 2014, ni tampoc hi hauria al Vaticà una plaça que prompte canviaria el seu nom pel de Piazza San Giovanni Paolo II. Els miracles no cauen del cel, els miracles es fan.

La gota de sang que el visitant de Cracòvia havia portat amb ell va ser dessecada en una peça de tela i guardada en un recipient de llautó. La sang provenia de l’última extracció que li feren al papa quan estava ja a punt de morir.

Stanislaw Dzwisz, avui dia arquebisbe de Cracòvia, era el secretari personal del papa quan va heretar l’ampolleta. A més de ser considerat el fideicomissari de l’estat espiritual de Joan Pau II, Dzwisz té el monopoli de distribució de la sang del difunt papa, la qual reparteix a voluntat arreu del món, continguda en diversos reliquiàris.

“L’ampolla de l’hospital no la van llençar, sinó que la netejaren junt amb una de les casulles del papa i el meu amic Dariusz... – diu el pare Donald tot assaborint el moment– ens n’ha portat una mica”.

Uns 3.000 pelegrins anaren ja el primer dia a veure la gota. El segon dia, el pare Donald ja estava pensant avançar la data de l’ampliació de l’església, que estava planejada per més endavant.

Les pregàries del dia que demanen la

intercessió divina ja s’amunteguen dins d’una caixeta vora la reliquia. “Que el meu fill aconsegueixi un treball a l’ajuntament”, diu una nota, mentre que una altra diu: “Per favor, Joan Pau, ajuda’m, estic soffrint molt”.

Si se segueix de manera estricta el dret canònic, el pare Donald no tindria el permís per replegar totes aquestes pregàries. Els beats només poden ser venerats al seu país natal, en aquest cas, a Polònia, no a Costa Rica. Quan la gota de sang del pare Donald es va transformar, el passat 27 d’abril, en la d’un sant, el seu valor va augmentar molt, com si fos una obra de art subhastada a Sotheby’s.

Una trucada a Costa Rica. “Un dia, aquella dona va aparèixer quan l’església ja era tancada. Estava desfeta en llàgrimes i, a qualsevol preu, volia veure la nostra gota de sang”, explica el pare Donald. “La vaig deixar passar. Deia alguna cosa sobre una cura, sobre que Joan Pau l’havia salvat. El meu amic Dariusz li va escriure una nota amb una direcció d’internet on podia enviar la seva història”. Després d’allò, el seu nom simplement va desaparèixer del seu cap.

“Teniem uns dotze casos de potencials miracles en reserva”, diu Slawomir Oder, l’home al càrrec de l’arxiu del llavors papa a Roma. “El meu secretari em va passar el correu de la senyora Floribeth. No hi havia gens de vanitat en aquella història, ben al contrari, ella era una ànima simple i bella que l’únic pensament que havia tingut fou per a la família. I Joan Pau II sempre ha estat proper i amable amb la família. Així, vaig trucar a Costa Rica.”

El pare Donald va rebre una trucada a les 7 del matí d’un dia d’abril de 2012. Monsenyor Oder es va presentar com el postulant de la causa de Joan Pau II i ràpidament va anar al gra: “Trobeu la senyora Floribeth Mora. La necessitem”.

El rector va trigar una mica a recordar aquella dona que havia vingut plorant a la seva església. Amb l’ajuda d’un conegut que treballava a la companyia telefònica va aconseguir localitzar-la a la seva casa de Tres Ríos, als afores de San José. “El Vaticà ens va donar 1.200 dòlars per examinar Floribeth en una clínica privada”, diu

el pare Donald. “El resultat va ser el mateix. No hi havia cap aneurisma. Vaig enviar els resultats de les proves a Roma per DHL”.

Tota la maquinària de la Congregació per a les Causes dels Sants s’havia engegat. Massa persones esperaven un miracle, i no precisament perquè estiguessin malaltes. A Washington, per posar un exemple, s’havien gastat 75 milions de dòlars per construir el “Santuari del beat Joan Pau II”, però les grans expectatives de visitants no s’havien arribat a materialitzar. Els encarregats d’aquest santuari, la germandat afí al papa dita els Cavallers de Colom, estaven planejant quadruplicar l’extensió del santuari una vegada que s’anunciés la canonització de Joan Pau II. Segons un portaveu de l’organització, s’espera poder presentar als pelegrins una peça del vestit del papa esquitxada de sang del dia que intentaren assassinar-lo.

Només a Polònia ja hi ha 19 esglésies consagrades a l’antic papa. Arreu del món es poden trobar centres d’estudi, llocs de pelegrinatge, museus i camins commemoratius. I des que el van declarar beat, tots han estat esperant la mateixa cosa: la santedat. El que de veritat importa, el miracle.

Ja no la necessitem. El 17 d’octubre de 2012, Floribeth Mora s’embarcà en un avió per primera vegada en la seva vida. El pare Donald l’acompanyava a Roma, on hi havia reservada una habitació per a Mora a l’hospital Gemelli, a la mateixa planta on el papa, el seu papa Joan Pau II, fou ingressat després de l’atac. La Congregació per a les Causes dels Sants havia enllestit tots els preparatius.

Llavors, potser Mora ja s’havia adonat que, en aquell moment, el seu miracle personal estava a punt de convertir-se en una cosa de ben diferent, una cosa molt més gran i que tindria poc a veure amb ella: un miracle global. Es comprà una bola de neu amb la basílica de San Pere com a record del viatge.

Li feren els mateixos exàmens i proves, tan molestes i llargues, que li havien fet a Costa Rica: ultrasons, tomografia per computadora i diagnòstic amb catèter. Aquestes proves la posaren tan malalta que van haver de cancel·lar una excursió a Assís. En

Floribeth Mora, la qual s'ha convertit en una mena de celebritat a Costa Rica per raó del seu miracle.

un moment donat, Mora només volia marxar a casa, i a aquelles alçades ja no la necessitaven més.

“No és el miracle el que fa al sant”, explica Slawomir Oder, el postulator de la causa, “només la confirmació final”, la marca d'aigua de Déu, per dir-ho d'alguna manera. “El miracle ha de tenir una configuració legal”, explica Oder. “L'església ha d'haver determinat que, sense albergar cap dubte, després que una persona amb

fama de santedat fos objecte d'oració, es va esdevenir un acte diví que no pot ser explicat científicament”. Per dir-ho d'una altra manera, el miracle està subjecte a una investigació tècnica de casos similars. Una comissió de teòlegs examina si abans que ocorregués el miracle va tenir lloc una pregària sincera i deliberada.

Abans que es produeixi aquesta investigació, s'ha de designar el tribunal mèdic, tal com estableix l'article

2.144.1 de la butlla papal “Divinus perfectionis Magister”, que diu: “Els suposats miracles, sobre els quals el relator designat per la dita causa haurà de preparar un document escrit, seran examinats per un grup d'experts (si l'assumpte està relacionat amb una cura, un grup de metges). El seu veredict i les conclusions quedaran reflectits en un informe precís sobre el dit afer”.

Encara que no ens pot proporcionar els noms dels metges involucrats, el postulator Oder sí que ens pot dir que “són autoritats que no estan necessàriament vinculades amb l'Església”.

Quan el pare Donald va rebre una altra trucada del Vaticà pel novembre, la veu que li parlava des de l'altre cantó del món el va informar que tot marxava “tutto bene!”. Els metges no havien trobat cap explicació científica que pogués esclarir el guariment de Mora. “Clar que fou un miracle”, diu monsenyor Oder. “Els metges havien descartat la curació espontània. L'aneurisma era en una part no operable del cervell. No hi havia ni un trombe, ni una catriu, ni tampoc cap evidència que la sang pogués haver-se desviat de cap manera. Era com si l'aneurisma no hagués existit mai”.

Una altra versió. Per al postulator, els cardenals, els bisbes de la congregació i per al papa Francesc el cas era clar. El 5 de juliol de 2013, la Santa Seu va anunciar que el papa havia reconegut mitjançant un decret el miracle necessari per a la canonització.

Sense tenir accés a totes les proves mèdiques resulta difícil de dir què és el que realment va passar al lòbul temporal dret de Floribeth Mora Díaz. Des de la mort del papa, s'havien declarat tantes cures miraculoses que pràcticament hi havia una competició per veure quin miracle seria l'elegit pel Vaticà. Brasil, Mèxic, Polònia i Bolívia participaven en aquesta cursa del miracle. Aleshores, per què el Vaticà va triar el miracle de Floribeth Mora, el de Costa Rica?

L'arquebisbe local, Hugo Barrantes, veu el cas com “un missatge a l'Estat secular” de Costa Rica, que estava en procés de descriminalitzar la inseminació artificial. “Un miracle no és una intervenció divina aleatòria”, diu Slawomir Oder, qui deu saber del tema. “Un miracle sempre ve acompanyat

